

Metode moderne de predare a limbajului de specialitate

Svetlana CEBOTARI*

<https://doi.org/10.52744/AUCSFLSA.2024.01.13>

Motto: „Mai mult decât a preda, tehnica didactică înseamnă a învăța pentru sine și a facilita învățarea altora”. Bernat S.

Abstract

In the educational process, both the teacher and the student act using teaching and learning methods that influence the quality of work and the efficiency of the learning process. The methods used in higher education, namely teaching specialized language in a foreign language, vary from classical to modern ones, adapted to the specific context. Innovative methods involve learning through communication and collaboration, facilitating the confrontation of ideas and opinions, and creating learning situations focused on cooperation and active participation. Among the modern teaching methods are also the cluster method and mind mapping, which are used to channel students' creativity and to organize and synthesize knowledge. The cluster method is an interactive technique for learning vocabulary, which encourages association and expansion of vocabulary in a visual and interactive way. On the other hand, mind mapping is a graphic representation of ideas, providing a more organized and hierarchical structure. Both techniques have advantages and disadvantages, and the choice between them may depend on preferences and the specific purpose of use in the learning process.

Keywords: cluster method, mind mapping, vocabulary, visual, interactive

Rezumat

În procesul de învățământ, atât profesorul cât și studentul acționează folosind metode de predare și învățare care influențează calitatea muncii și eficiența procesului de învățare. Metodele utilizate în învățământul universitar și anume predarea limbajului de specialitate în limba străină variază de la cele clasice la cele moderne, adaptate contextului specific. Metodele inovative implică învățarea prin comunicare și colaborare, facilitând confruntarea de idei și opinii și creând situații de învățare centrate pe cooperare și participare activă. Printre metodele moderne de predare se numără și metoda ciorchinei și harta mentală, care sunt utilizate pentru a canaliza creativitatea studenților și pentru a organiza și sintetiza cunoștințele. Metoda ciorchinei este o tehnică interactivă de învățare a

* asistent univ., Universitatea Tehnică a Moldovei, svetlana.cebotari@lm.utm.md

vocabularului, care încurajează asocierea și extinderea vocabularului într-un mod vizual și interactiv. Pe de altă parte, harta mentală este o reprezentare grafică a ideilor, oferind o structură mai organizată și mai ierarhică. Ambele tehnici au avantaje și dezavantaje, iar alegerea între ele poate depinde de preferințele și scopul specific al utilizării în procesul de învățare.

Cuvinte-cheie: *metoda ciorchinei, harta mentală, vocabular, vizual, interactiv*

În învățământ profesorul ca și studentul, acționează prin intermediul unor metode de predare și învățare. Calitatea muncii este în funcție de aceste metode ele constituind o sursă însemnată de creștere a eficienței învățământului. Folosindu-se metode deosebite, se obțin diferențe esențiale în pregătirea studenților.

Sorin Cristea spune: „Calitatea pedagogică a metodei didactice presupune transformarea acesteia dintr-o cale de cunoaștere propusă de dascăl într-o cale de învățare realizată efectiv de copii în cadrul instruirii formale și nonformale”.

Metodele utilizate în învățământul universitar sunt atât cele „clasice”, cât și cele „moderne” adaptate limbajului specializat: numai abilitatea profesorului poate face ca orice metodă folosită să stârnească interesul studentului și să-l motiveze să învețe în modul cel mai plăcut.

Cele mai utilizate metode sunt cele care canalizează energiile creatoare ale studenților în direcția propusă, le captivează atenția, stimulează mecanismul gândirii, motivației și îi implică afectiv în ceea ce fac. Metodele inovative presupun o învățare prin comunicare, prin colaborare, care produce o confruntare de idei, opinii, creează situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare a studentului, pe implicarea lor directă și activă.

În învățământul universitar sunt utilizate o mulțime de metode moderne de predare a limbajului de specialitate precum metoda învățării pe grupe mici (STAND-Student Teams Achievement Division, turnirului între echipe (TGT-teams, games, tournaments), portofoliul... dar discuția de astăzi este centrată pe două din ele. Este vorba despre metoda ciorchinei și harta mentală. Dacă ciorchinele poate fi utilizat pe un segment de lecție, harta mentală permite sintetizarea cunoștințelor având un grad de complexitate mai mare.

Ce este Ciorchinele? „Ciorchinele de cuvinte” este o tehnică creativă și interactivă de învățare a vocabularului. Ea este văzută ca derivată din brainstorming, având rolul de a ușura conștientizarea relațiilor dintre elementele studiate. Poate fi folosită atât în faza de evocare cât și în cea de reflecție, stimulând gândirea. Ea implică plasarea unui cuvânt-cheie în mijloc și adăugarea de cuvinte asociate sau cu legătură semantică în jurul acestuia. În funcție de nivelul de cunoștințe al elevilor și de tema specifică,

puteți extinde această ciorchină adăugând subcategoriile, adjective, verbe sau alte cuvinte legate. Această metodă încurajează asocierea și extinderea vocabularului într-un mod vizual și interactiv. Este utilă pentru consolidarea și înțelegerea legăturilor dintre cuvinte, ceea ce poate facilita reținerea și utilizarea acestora în contexte diferite. Aici am creat o ciorchină de cuvinte pentru subiectul „employment”. Poți extinde această ciorchină adăugând mai multe cuvinte care sunt legate semantic de conceptul de „employment”, cum ar fi: job, career, work, occupation, employer, employee, skills, interview etc. Acestea este doar un exemplu, iar ciorchina poate fi adaptată în funcție de necesitățile și cunoștințele specifice ale fiecărui context sau grup de învățare. Un alt model de organizare a informațiilor, în care fiecare literă a unui cuvânt este utilizată pentru a începe o altă frază sau cuvânt care descrie sau detaliază subiectul respectiv. În cazul cuvântului „employment”, fiecare literă poate fi folosită pentru a începe un cuvânt sau o frază care caracterizează sau se referă la acest termen: E – Engagement M – Meaningful P – Productive L – Livelihood O – Occupation Y – Yielding M – Motivating E – Earning N – Nurturing T – Task-oriented. Pentru a ne ușura lucrul putem apela și la visuwords. Visuwords este o unealtă online fascinantă care oferă o perspectivă vizuală asupra relațiilor dintre cuvinte și idei. Iată cum funcționează în linii mari:

1. **Interfața grafică interactivă:** Poți introduce cuvinte cheie sau căuta termeni specifici. Aplicația generează un grafic interactiv care prezintă conexiunile dintre cuvinte sub formă de noduri și legături.

2. **Explorarea relațiilor semantice:** Poți naviga în grafic pentru a explora diferitele sensuri ale cuvintelor, sinonimele, antonimele, relațiile de asociere și chiar originile etimologice ale termenilor.

3. **Personalizare și înțelegere a vocabularului:** Graficul interactiv permite utilizatorilor să-și extindă vocabularul și să își îmbunătățească înțelegerea relațiilor dintre cuvinte.

4. **Utilizare în scop educativ și creativ:** Visuwords poate fi o unealtă excelentă pentru învățare, scriere creativă sau brainstorming, oferind perspective noi asupra conexiunilor între idei și cuvinte.

În metoda ciorchinei, există mai multe tipuri de scheme care pot fi folosite pentru a crea diverse modele. Câteva dintre cele mai comune tipuri de scheme în metoda ciorchinei includ:

Scheme Simple:

1. **Simplu:** O secvență de noduri legate între ele fără un model specific.

2. **Dreptunghiular:** O serie de noduri dispuse ca o coloană sau un rând de dreptunghiuri.

3. **Triunghiular:** Noduri dispuse într-un model triunghiular, în care fiecare rând are un număr diferit de noduri.

Scheme Complexe:

1. **Încrucișate:** Nodurile se intersectează și se suprapun în diferite moduri pentru a crea modele mai complexe.

2. **Romboidale sau Diagonale:** Noduri dispuse într-un model de tip diamant sau romb, cu linii diagonale care le conectează.

3. **Circulare:** Noduri dispuse într-un model circular sau semi-circular.

Scheme Creative:

1. **Spiralate:** Nodurile sunt dispuse într-un model care seamănă cu o spirală.

2. **Simbolice sau Figurative:** Utilizarea nodurilor pentru a crea forme sau figuri specifice, precum flori, inimi, sau alte obiecte.

Aceste scheme pot fi adaptate și combinate în diverse moduri pentru a crea modele unice și interesante în arta chiorchinei. Creativitatea și experimentarea sunt cheia pentru a obține diferite modele și forme în această metodă artistică.

- **Ce este o Hartă mintală?** O hartă mintală este: o tehnică pentru vizualizarea gândirii, o diagramă folosită pentru organizarea vizuală a informațiilor cu ajutorul căreia pot învăța mai ușor și își pot organiza mai bine informațiile. Creată în jurul unui singur termen, desenat ca imagine în centrul unei pagini goale, la care se adaugă reprezentări asociate de idei, cuvinte și părți ale cuvintelor. Ideile majore sunt legate direct de conceptul central, iar alte idei se desprind din acele idei majore. Acesta este un desen în care sunt centrate foarte multe informații în jurul unei idei sau a unui concept. În final, harta mentală va arăta precum un arbore cu multe ramuri. Aici sunt arătate mai multe tipuri de hărți mentale. Tony Buzan (Londra, 1942) fondatorul hărții mentale zice: „o hartă a minții este un instrument holistic, grafic și vizual care poate fi aplicat tuturor funcțiilor cognitive, în special memoria, creativitatea, învățarea și toate formele de gândire”. Pentru a ușura crearea hărților mentale serviciile web este un serviciu pus la dispoziție utilizatorilor pe internet. Serviciile web pentru crearea hărților mentale: Xmind, Bubll.us, MindMeister, Popplet.

Metoda chiorchinei și harta mentală sunt ambele tehnici de organizare a informațiilor sau de generare a ideilor, dar au câteva diferențe distincte. Deosebirea între metoda chiorchinei și harta mentală sunt:

1. Procesul de gândire:

- **Chiorchinea** este o tehnică în care se scriu rapid idei sau cuvinte asociate unui subiect central. Se pornește de la un cuvânt-cheie și se adaugă altele în jurul acestuia, legate prin linii sau săgeți.

- **Harta mentală** este o reprezentare grafică a ideilor, cu un centru care se ramifică în subteme și sub-subteme. Ea reflectă ierarhia și conexiunile logice dintre diferitele idei.

2. Structura vizuală:

- **Chiorchinea** implică de obicei o structură mai haotică sau neorganizată. Ideile sunt scrise rapid în jurul unui centru și pot să nu fie grupate într-o structură clară sau ierarhică.

- **Harta mentală** este mai structurată și organizată. Are o formă mai simetrică sau ierarhică, cu ramificații și sub-ramificații care sunt adesea organizate în jurul unui centru central.

3. Utilizarea și aplicarea:

- **Chiorchinea** este adesea folosită pentru brainstorming rapid sau pentru a nota idei pe moment, fără a fi necesară o structură foarte organizată.

- **Hărțile mentale** sunt mai potrivite pentru planificare, organizare sau pentru a ilustra structura și interconexiunile complexe dintre diferite idei sau concepte.

4. Flexibilitate și adaptabilitate:

- **Chiorchinea** poate fi mai flexibilă și mai puțin rigidă în abordare. Ideile pot fi adăugate rapid oriunde pe pagină.

- **Hărțile mentale** oferă o structură mai clară, dar pot fi mai restrictive în ceea ce privește modificările sau adăugările de idei într-o anumită zonă a hărții.

Avantajele metodelor: Ideea / subiectul principal este aranjat central și poate fi prins foarte repede. Reprezentarea grafică susține gândirea, capacitățile creatoare. Folosind ramificarea, poate fi reprezentată cu ușurință importanța unui gând în raport cu alte gânduri. În același timp, se creează și o ierarhie și întregul subiect devine aproape automat bine structurat. Datorită reprezentării grafice a informațiilor, este ușor de văzut ce gânduri au fost deja bine formate și care trebuie dezvoltate în continuare (este aproape ca o celulă goală dintr-o foaie de calcul, care primește direct atenția deplină a privitorului). Utilizarea cuvintelor cheie face posibilă concentrarea asupra celei mai esențiale informații. La cele din urmă contribuind la integrarea socială a studentului, la realizarea comunicării și a colaborării sociale.

Dezavantajele metodelor: Tratarea temelor necesită mai mult timp decât dacă lecția ar fi explicată de către cadrul didactic. Activizarea este mai accentuată doar în cazul studenților buni și foarte buni. Solicită cadrului didactic un efort suplimentar în proiectarea instruirii și în conducerea acesteia.

Ambele tehnici sunt instrumente utile în stimularea creativității și în organizarea ideilor, dar alegerea între ele depinde de preferințele personale și de scopul pentru care sunt folosite.

Bibliografia

- Teorii și metodologii avansate în didactici particulare. Liuba Mocanu, Chișinău 2020.
- Didactica modernă. Ionescu M., Radu I., Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2001.
- Strategii didactice interactive, Oprea, Crenguța-Lăcrămioara, București, 2008.
- Metode de învățământ, Cerghit. I, București, 2006.
- Dezvoltarea abilităților digitale. Servicii web și programe pentru crearea de HĂRȚI MENTALE. Davidescu. Chișinău.2018.
- Activități bazate pe inteligențe multiple, Breben Silvia, Ruiu Georgeta, Gongea Elena, Craiova, 2005.